



# Akvarijske ribe

## in naše zdravje

• NAPISALA: DR. MATEJA PATE, DR. VET. MED.

Akvarijske ribe so hvaležni domači ljubljenci. Niso glasne, da bi motile sosede, pojedjo malo, ne puščajo dlak po stanovanju in ne delajo škode na pohištvu, poleg tega pa so tudi lep okras. Opazovanje akvarijskih rib deluje pomirjevalno, sodeč po neki francoski raziskavi tudi zmanjšuje tesnobo bolnikov pred bolečimi zdravniškimi posegi in tako ugodno vpliva na zaznavanje bolečine. Za nameček so ribe primerni ljubljenci za ljudi z alergijami, katerih povzročitelj so lahko druge domače živali. Vendar oskrba resnega akvarija terja kar nekaj znanja, časa in denarja, poleg tega pa tudi ukvarjanje z akvarijskimi ribami ni povsem brez mikrobioloških pasti.

Ribe in voda v akvarijih so namreč lahko za ljudi vir okužbe z različnimi mikrobi. Glede na število primerov bolezni, ki se z akvarijskih rib prenesejo na človeka, je vsak preplah odveč, prav pa je, da se poučimo o pravilnem ravnanju z ribami in morebitnih neprijetnih posledicah za naše zdravje.



izvirajo predvsem iz porečij Amazonke, Konga in glavnih rek Jugovzhodne Azije. Bakterijske bolezni so najpomembnejši zdravstveni problem okrasnih rib. Stres, ki ga povzročajo premeščanje, pakiranje in transport ribic, je razlog, da so te bolj dovzetne za bakterijske bolezni. Zaradi pogoste in ne nadzorovane uporabe antibiotikov med gojenjem in transportom rib bakterije lahko postanejo odporne proti protimikrobnim zdravilom, kar je dodatna nevarnost tako za ribe kot za ljudi, ki se z njimi ukvarjajo.

### RIBICE - PRILJUBLJENI DOMAČI LJUBLJENČKI

Akvarijske ribe so na tretjem mestu na lestvici najpogostejših domačih ljubljencev pri nas in v svetu. Trgovina z okrasnimi ribami je globalnih razsežnosti in zajema več kot 4500 vrst sladkovodnih in 1450 vrst morskih rib. Sladkovodne okrasne ribe po večini gojijo, in sicer v azijskih državah, kot so Tajska, Japonska, Kitajska, Malezija in Šrilanka, ulovljene pa

### KO RIBE ZBOLJJO

Osnovne napotke za oskrbo akvarija lahko dobimo pri prodajalcih v trgovinah z malimi živalmi, v strokovni literaturi in na spletu. Z mikrobiološkega vidika je pomembno, da kupujemo zdrave ribe od preverjenih dobaviteljev. Zdrave ribe ima-

jo gladke, bleščeče luske, nepoškodovane plavuti, so brez oteklin in poškodb po telesu. To priporočilo se sicer lepo sliši, je pa težko izvedljivo v praksi. Ribe so namreč lahko več let videti zdrave, preden razvijejo bolezenske znake. S preiskavami, ki smo jih na Veterinarski fakulteti opravili na večjem številu rib iz trgovin z živalmi, smo ugotovili, da so bile pri okoli 80 % rib prisotne mikobakterije, ki so potencialno nevarne za zdravje ljudi. Določene vrste mikobakterij povzročajo tuberkulozo pri ribah, pri ljudeh pa najpogosteje kožno mikobakteriozo, znano tudi pod imenom granulom akvaristov ali granulom plavalnega bazena.



Ko imamo ribe doma, spremljajmo njihovo zdravstveno stanje. Če je riba videti bolna, jo ločimo od drugih rib v akvariju, da preprečimo nadaljnje širjenje bolezni med ribami. Z istim razlogom tudi redno odstranjujmo poginule ribe iz akvarija. Če nas zanima, za kakšno boleznijo so zbolele ribe v akvariju, se posvetujmo z veterinarjem. Ob tem imejmo v mislih, da so včasih bolezenski znaki neznačilni oziroma zelo splošni, zato bodo za postavitev diagnoze potrebne laboratorijske preiskave, za te pa bo treba žrtvovati bolno ribo. Bolnih in poginulih rib ne spuščajmo v naravne vodotoke, saj lahko tako ogrozimo prostoživeče vodne živali. Isto velja v primeru, ko ne želimo imeti več akvarijskih rib – podarimo jih raje komu, ki bo z veseljem skrbel zanje.

## BOLJE PREPREČITI KOT ZDRAVITI

Akvarijske ribe lahko torej kljub temu, da so videti zdrave, prenašajo mikrobe na ljudi. Če po dotikanju rib ali čiščenju akvarija opazimo npr. trdovratne kožne spremembe na hladnejših predelih okončin, predvsem na dlaneh in prstih rok, povejmo zdravniku, da imamo doma akvarij. Predvsem pa pravilno ravnajmo z ribami. Umijmo si roke, preden hranimo ribe in po tem. Nadzorujmo pravilno umivanje rok pri

otročih, ki hranijo ribe. Preprečimo stik otrok, mlajših od pet let, z ribami in vodo v akvariju. Še zlasti pri otrocih se držimo priporočila »glejte, a ne prijemajte«. Za čiščenje akvarija si vedno nadenimo vodotesne rokavice, ki naj pokrivajo vso površino rok, ki so v stiku z vodo.

Za čiščenje uporabljajmo samo temu namenjene potrebščine. Akvarija naj ne čistijo osebe z oslABLJENIM imunskim sistemom ter otroci, mlajši od pet let. Odpadno vodo iz akvarija zlijmo v straniščno školjko. Nikoli je ne zlivajmo v kuhinjsko korito ali kopalno kad, kakor tudi ne v naravne vodotoke. Ne uporabljajmo je za zalivanje vrta. Poginule ribe neškodljivo odstranimo, tako da jih damo v plastično vrečko in odložimo

med komunalne odpadke, ki niso za predelavo.

## ROKAVICE, ROKAVICE ...

Naj za konec kot zanimivost navedem še podatek, ki smo ga ugotovili v anketi med ljubiteljskimi akvaristi in prodajalci v trgovinah z živalmi. Kljub temu, da se približno tretjina anketirancev zaveda, da se nekatere bolezni rib lahko prenesejo na ljudi in da se tri četrtine sodelujočih strinja s trditvijo, da je voda v akvarijih lahko vir okužb z različnimi mikrobi, nevarnimi zdravju ljudi, si enak odstotek vprašanih pri delu z akvarijskimi ribami nikoli ne nadenje vodotesnih rokavic. Torej – nadenimo si rokavice in upoštevajmo načela dobre higienске prakse, pa bomo lahko pomirjeni ne samo med opazovanjem akvarijskih rib, ampak tudi po ukvarjanju z njimi. ●



**MATEJA PATE** od začetka svoje poklicne poti deluje na področju veterinarske mikrobiologije. Nevidni živi svet želi na prijazen in zanimiv način predstaviti najmlajšim, prek poljudnega sporočanja izsledkov stroke pa prispevati k večji mikrobiološki ozaveščenosti širše javnosti.